

YAZILIM PATENTLERİ, GELECEĞİN İPOTEK ALTINA ALINIŞI

Altay ÖZAYGEN

Fikri mülkiyet haklarının korunması için farklı koruma yöntemleri bulunmaktadır; yazılım için kullanılanlar; copyright ve patentlerdir. Fikri mülkiyet hakları belirli bir süre için geçerlidir. Belirli bir ürünün copyright sahibi olan kişi ya da kurum o ürünün kopyalama haklarına belirli kısıtlar getirir. Yukarıda GKL (Genel Kamu Lisansı) ile bu hakkın nasıl kullanıcıların yararına devredildiğini gösterilmiştir. Patentler ise bir fikrin belirli bir süre için sadece patent sahibine ticari kullanım hakkının tanınmasıdır. Patentler yazılım sektörünün gelişimini ve bilhassa ÖAKKY'nı sınırlandıracağı için ölümcüldür.

Yazılım sektöründe birçok fikir, çeşitli yazılımlarda kullanılmaktadır ancak eğer o fikir patentli ise patent sahibinin bu patentin başkaları tarafından kullanılmasından dolayı açacağı davalarla büyük miktarlarda tazminat kazanması olasıdır. Patentler ABD'de

bile uzun süre yazılımlara tanınmamıştır ancak 1980'lerde yazılım patentleri işlerlik kazandıktan sonra birçok şirket sadece kendini savunmak için patent başvurusunda bulunmuştur. Şu sırada 200.000 civarında patent

Amerika'da işlerlik kazanmıştır. Ancak şirketlerin portföylerindeki patentleri nükleer füzelere benzetebiliriz. Açılacak bir patent davası davalı kadar davacının da sonunu getirebilir. Örnekleterek açıklarsak, yazılımcı A firması, bir başka yazılımcı B firmasına patent haklarının ihlal edilmesinden dolayı dava açarsa B firmasının da yeterli patenti varsa aynı şekilde A firmasına dava açabilir. Böyle bir aşamada kazanan sadece avukatlar olacaktır.

Yazılım patentlerinin geçerliliği 20 yıldır. Ancak yazılım sektörünün gelişimi göz önünde bulundurulduğunda 20 yıl çok uzun bir süredir. Ayrıca ÖAKKY geliştiren kişilerin kullandıkları çok temel fikirler patentlenmiş olmasından

The European E-Commerce Emergency

http://swpat.ffii.org/this_is_EPO_practice

Your webshop is **PATENTED!**

4 CDs **Films** **Books** **NEW: ORDER BY CELL PHONE!** **2** Get help straight from our internal support databases! **15** ?

17 Ladybugs are very useful insects. They dispose of parasites. However, software patent litigators are far too large for them in general.

5 [Click here for larger preview](#)

16 Preview some chapters: click on them in the TV above!

7 View film in Browser

8 Exclusive: download immediately what you buy!

Buy soundtrack (mp3) **6**

Buy film **19** <Enter rebate if applicable>

3 Add to shopping cart

Send as gift **10**

Request loan **11**

9 Pay using credit card **18**

13 Yes, I want to receive special offers!

14 If we don't have your order in stock, it will immediately be sent to an affiliated vendor!

20 Go to one of our stores and mix/burn your own DVD à la carte!

15 Liked this search result? You may also like these:

1. Lady and the bird
2. Bugging ladies
3. Lady mugger
4. Software patents and other bugs
5. Bugging me. bugging_you

dolayı da ÖAKKY geliştirmek ve kullanmak yakın gelecekte çok zorlaşabilir. Bu gelişime karşı kimi vakıflar ABD'de kurulmuş olmasına rağmen, AB'de yazılım alanında hala patent yasalarını çıkartmamış olmasından dolayı bu kurallar sadece ABD'de tehdit teşkil etmektedir.

Yazılım için patentler AB içinde dağıtılsa bile halen yazılım alanındaki patent yasaları Amerika'daki gibi yasalaşmamıştır. Bu konuda AP içinde tartışmalar uzun bir süreden beri sürmektedir. Fransa Eski Başbakanı, AP Sosyalist üyesi Rocard'ın açıklamalarına göre patentlere bağlı olarak sadece Avrupa kıtasında

yıllık 35-40 milyar dolarlık bir pazar ortaya çıkacak. Bu pastadan pay almak isteyen Microsoft ve başka Amerikan şirketlerinin yanı sıra Nokia, Alcatel ve Philips gibi büyük Avrupalı şirketler de AP üstünde önemli baskılar kurdular. Yasallaşma süreci Polonya Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'nın kararlılığıyla sadece bir süreliğine yavaşlatıldıktan sonra Danimarka'nın da katılımı ile yasallaşma bu Şubat ayına sarkmıştı. Microsoft bu süreci istediği yöne çekebilmek için Bill Gates'in kişisel olarak Danimarka Başbakanı'nı ve iki bakanı patent yasasını onaylanmaması halinde 800 kişinin ça-

Iştığı Microsoft'un sahip olduğu Danimarka'da bulunan Navison şirketini kapatmakla tehdit ettiği iddia edildi. Bu iddiaların ortaya çıktığının ertesi günü Microsoft Avrupa'nın Başkan Yardımcısı Navison'u kesinlikle kapatmayı düşünmediklerini açıklamıştır.

Aşağıda verilen resimde tipik bir e-ticaret sitesindeki hangi fikirlerin patentlenmiş olduğu gösterilmektedir. Bu sitedeki birçok fikir birçok alanda uygulanmaktadır ve eğer böyle bir site kullanılacaksa veya benzeri geliştirilecekse bunun küçük bir işletmenin veya bir yazılım geliştiricisinin maddi olarak karşılaması olanaksızdır. Ayrıca

patent araştırmasına girmek de çok uzun süre ayırmak ve patent hukukunda uzmanlaşmak gerekmektedir. Alınan patentlerin açıklamaları çok muğlak bir dille birçok fikri, yöntemi kapsayacak şekilde belirtilmiştir.

Yukarıdaki web sayfasındaki patentlenmiş fikirlerin dökümü;

1. Webshop: Ağ üstünden ürün satışı.
2. Cep telefonu ile sipariş verme.
3. Alışveriş sepeti.
4. Sekmeler. [CDs] [Films] [Books]
5. Resim bağlantısı.
6. Film Görme/İndirme.
7. Film gösterimi.
8. MP3 formatı.
9. Kredi kartı ile internet üstünde ödeme yapma.
10. İnternet üstünden hediye armağan etmek.
11. İnternet üstünden borç isteğinde bulunmak.

12. Grafik üstünde sayısal imza ile e-dükkanın VISA ödemelerini kabul etmesi.

13. Özel indirimleri isteğe bağlı olarak yollama.

14. Stokta bulunmayan ürünlerin başka bir e-dükkana yönlendirilmesi.

15. Veritabanı kullanarak müşteriye yardımda bulunmak.

16. TV'yi bir metafor olarak kullanarak kimi video parçalarının gösterimi.

17. Ağustos böceği resmi oluşturulan JPEG formatı.

18. Aramaya bağlı olarak başka ürünlerin gösterimi.

19. İndirim kodlarının girişi ile indirim sağlanması.

20. Dükkana gidip eldeki malzemenin elektronik olarak çoğaltılması.

Yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere patentler birçok fikrin kullanımına kısıtlama getirmektedir ve sadece güçlü hukukçuları ve

maddi olanakları olan şirketlerin üstesinden kalkabileceği bir korumaya yöntemidir. Bu durumda ÖAKKY'nın ve geliştiricilerinin korunması çok güçleşmiştir.

Bu konu ayrıca ABD'de bile ciddi tartışmalara neden olmaktadır, patentlerin bu işleyişi fikir sahiplerini korumaktan ziyade binlerce bariz açık, yaygın kullanılan fikirlerin birkaç büyük şirket tarafından sahiplenilmesine sebep olmaktadır. Bu durum kapitalizmin en önemli unsuru olan küçük girişimciyi de zor durumda bırakmakta ve yaratıcılığı birkaç büyük tekel karşısında öldürmektedir. Fikri mülkiyet hakları, geri kalmış ülkeleri ise kendi sorunlarını çözme yolunda büyük bir engel olmaktadır. Bu durumu tekrardan alevlenen ilaç tartışmalarında da şahit olduk ve ilerki zamanlarda müzik, genetik gibi alanlarda da yaşamamız olasıdır.

Referans

<http://www.metu.edu.tr/~ozaygen/>

© UFS, Inc.